

Giuventetgna e sexualitad en il decurs dal temp

Postulats a la politica

DA LUCAS DEPLAZES / ANR

■ **En vista a la preschientscha omnipreschenta da la sexualitad en ils meds da massa pon ins avair l'impreschiun che l'orientaziun e l'infurmaziun saja uss sursaziada. Divers studis e recents retschertgas demussan dentant che blers giuvenils han anc ina remartgabla mancanza d'infurmaziun. Il focus sin singuls cas scandalus u dramatics procura savens per in maletg me-**

La cumissiun

La «Cumissiun federala per dumondas d'uffants e giuvenils» è vegnida instituzionalisada dal cussegl federal l'onn 1978. Cun in decret è il mandat da la cumissiun vegnì extendì l'onn 2003 er sin ils uffants. Sia incumbensa è fixada en la lescha davart la promozion da la giuventetgna ordai-fer la scola. La cumissiun che dumbra 20 persunas, spezialisadas en dumondas d'uffants e giuvenils, vegn presidiada da *Pierre Maudet*, cusseglier da citad da Geneva. La cumissiun observa ed examinescha la situaziun dals giuvenils e fa propostas per mauns da las instanzas politicas. Plinavant examinescha la cumissiun las consequenzas che ordinaziuns pon avair per uffants e giuvenils.

dial d'ina giuventetgna cun ina sexualitad avanzada e cun ina relaziun sexuala problematica. Tenor ils recents studis na correspunda in tal cumportament betg a la realitad. Il tema pretendia in giudicament pli differenzià ed ina discussiun publica averta, punctueschan ils experts.

Strusch grondas midadas

Sco quai che *Nancy Bodmer*, la presidenta da la gruppa per dumondas da la sexualitad d'uffants e giuvenils, è s'expressida envers l'Agentura da novitads rumantscha n'ha quai betg dà grondas midadas davart il cumportament sexual dals giuvenils durant ils ultims 30 onns. Malgrà divers facturs da muntada sco la pirla, aids u l'internet saja la giuventetgna restada raschunaivla e resistent. En media han la pli gronda part dals giuvenils lur emprims contacts sexuals en la vegliadetgna da 16/17 onns. En quest senn na constettia il maletg betg ch'ins po far sin fundament da l'infurmaziun en las medias areguard il cumportament dals giuvenils en dumondas da la sexualitad. La giuventetgna na saja oz betg pli baud madira che antruras, han demussà diversas enquistas. In maletg fallà deriva da nauschas conduitas da singuls giuvenils u da singulas gruppas che han gia baud l'emprim contact sexual e muntan qua tras er in tschert ristg, perquai ch'els n'èn betg preparadas persuerter, ni psichicamain ni fisicamain. Savans n'èn quels giuvenils er bertg conscients da las consequenzas da lur agir. La gronda part dals giuvenils

Pierre Maudet, president da la cumissiun (cusseglier da citad, Geneva), Nancy Bodmer, manadra da la gruppa «Giuventetgna e sexualitad» (Uni Basilea), Luca Cirigliano, commember da la cumissiun (derschader Lenzburg) da sanestra.

FOTO L. DEPLAZES

saja dentant bain conscienta da lur gronda responsabladad, ha punctuà Bodmer.

Postulats da la cumissiun

La cumissiun appellescha a tuts ils responsabels per l'educaziun da nosa giuventetgna d'esser conscients da lur incumbensa. Cumbain che la sexualitad saja omnipreschenta en las medias restan anc bleras dumondas avertas davart amicizia ed cumportament envers l'otra schlattaina. L'impressiun ch'ils giuvenils sappian gia tut davart la sexualitad saja fallada. L'educaziun sexuala stoppia cumenzar a chasa. Gia baud duain ils geniturs discurrer surlonder, tut tenor las dumondas dals uffants ed

als accompagnar tras l'entira uffanza en il senn d'in process permanent. Bain pon las medias modernas sco internet infurmar ils giuvenils, dentant tutgan tar la sexualitad er dumondas davart intimitad, carezia e respect l'in vers l'alter. Tals aspects pon ins be dilucidar en ina discussiun personala, punctuescha Bodmer. Per talas dumondas portan ils geniturs la responsabladad. En quest senn èsi necessari da sviluppar vinavant la cumpetenza da medias tar geniturs ed educaturs, principalmain l'adiever da l'internet.

Educaziun sexuala gia en scolina

Ils experts pretendan ch'ils uffants vegnian accompagnads da la scolina fin

als ultims onns da scola dals geniturs e dals educaturs. Uffants e giuvenils duain vegnir orientads vers ina sexualitad da respect, da plaschair e da responsabladad. Nagin uffant na dastgia vegnir dispensà da l'educaziun sexuala.

Quella duai vegnir obligatoria daper tut. Impurtant saja l'educaziun e na il simpel scleriment, punctueschan ils experts. Las lecziuns duain vegnir fixadas en ils plans d'instrucziun. Geniturs ed educaturs duain organisar l'educaziun sexuala comunablamain. En l'avegnir duai la reclama sexualistica vegnir controllada pli rigurusamain, perquai che uffants e giuvenils vegnan confruntai fitg baud cun infurmaziuns sexualas da tut gener.